41/2006. (IX. 27.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népszavazás kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldánya, és az azon szereplő kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott kifogás alapján meghozta az alábbi

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 313/2006. (VII. 24.) OVB határozatát megsemmisíti és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

1. Az Országos Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: OVB) országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ívének hitelesítés céljából benyújtott mintapéldánya az alábbi kérdést tartalmazza: „Egyetért-e azzal, hogy az Országgyűlés helyezze hatályon kívül a Budapest főváros felszabadításánál elesett szovjet katonák emlékének megörökítéséről szóló, 1945. évi IX. törvényt?” Az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítését megtagadta, mivel álláspontja szerint a kezdeményezésben szereplő kérdésben az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdése *b)* pontjának értelmében népszavazás nem tartható.

Az OVB határozat indokolása hivatkozik arra, hogy az eljárás során kikérték a Külügyminisztérium szakvéleményét is. E szakvélemény felhívja a Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a háborúkban elesett katonák és polgári áldozatok emlékének megörökítéséről, valamint sírjaik jogi helyzetéről szóló, Moszkvában, 1995. március 6-án aláírt megállapodást, amelyet a 104/1996. (VII. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Megállapodás) hirdetett ki. E Megállapodás 2. cikkének 4. pontja rögzíti, hogy a Felek területén levő orosz, illetve magyar katonai temetkezési helyek, beleértve az emlékművek és más kegyeleti létesítmények védelmét és korlátlan időre szóló megőrzésük jogát biztosítják. Az OVB határozat indokolása szerint: „A fentiek alapján az Országos Választási Bizottság arra a megállapításra jutott, hogy a népszavazással hatályon kívül helyezni kívánt 1945. évi XI. törvény olyan rendelkezést tartalmaz, amely jelenleg hatályos nemzetközi kötelezettségvállalás érvényesülését biztosítja. Mindezek alapján az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdése *b)* pontjának értelmében a kezdeményezésben szereplő kérdésben népszavazás nem tartható, így az Országos Választási Bizottság az aláírásgyűjtő ív hitelesítését megtagadja.”

2. Az OVB határozat a Magyar Közlöny 2006. évi 91. számában, 2006. július 26-i dátummal jelent meg. A határozat ellen a törvényes határidőn belül kifogás érkezett. Az Alkotmánybíróság az ügyet a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően soron kívül bírálta el.

A kifogás szerint az OVB elmulasztotta megjelölni az 1945. évi IX. törvénynek (a továbbiakban: Tv.) azt a rendelkezését, amely szerinte a hivatkozott nemzetközi Megállapodásban fogalt kötelezettségvállalás érvényesülését biztosítja. A kifogást tevő álláspontja szerint a nemzetközi megállapodás és a népszavazásra bocsátandó törvény között nincs olyan összefüggés, mint amelyet az OVB tulajdonít neki.

II.

Az Alkotmánybíróság határozatának meghozatalánál a következő jogszabályokat vette alapul:

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„28/B. § (1) Országos népszavazás és népi kezdeményezés tárgya az Országgyűlés hatáskörébe tartozó kérdés lehet.”

„28/C. § (5) Nem lehet országos népszavazást tartani:

b) hatályos nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségekről, illetve az e kötelezettségeket tartalmazó törvények tartalmáról,”

2. Az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) rendelkezései:

„2. § Az aláírásgyűjtő ívek mintapéldányát az aláírásgyűjtés megkezdése előtt - hitelesítés céljából - be kell nyújtani az Országos Választási Bizottsághoz.”

„18. § Az Országos Választási Bizottság akkor tagadja meg az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,

b) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,

c) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.”

3. A Ve.-nek az országos népi kezdeményezésre irányuló aláírásgyűjtő ív hitelesítésére vonatkozó szabályai:

„117. § (1) Az Országos Választási Bizottság a jogszabályi feltételeknek megfelelő aláírásgyűjtő ívet, illetőleg kérdést a benyújtástól számított harminc napon belül hitelesíti.”

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

4. A Tv. az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„1. § A magyar nemzet, felismerve a Vörös Hadsereg sorsszerű küldetését, a Budapest főváros felszabadításánál elesett szovjet hősök emlékét hálája és kegyelete jeléül törvénybe iktatja.

2. § A nemzetgyűlés Budapest főváros felszabadításánál elesett szovjet hősök emlékét emlékmű felállításával örökíti meg.

3. § A jelen törvény kihirdetésének napján lép hatályba, végrehajtásáról a Kormány gondoskodik.”

5. A Megállapodás hivatkozott rendelkezése szerint:

„2. Cikk

(...)

4. A Felek biztosítják a Magyar Köztársaság és az Oroszországi Föderáció területén levő, orosz, illetve magyar katonai temetkezési helyek, beleértve az emlékművek és más kegyeleti létesítmények védelmét és korlátlan időre szóló megőrzésük jogát.”

III.

A kifogás megalapozott.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. §-ának *h)* pontja szerint az Alkotmánybíróság olyan ügyekben is eljár, amelyeket törvény a hatáskörébe utal. Így az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik a Ve. 130. §-a szerint az OVB határozatával szemben benyújtott kifogás elbírálása. A Ve.-ben meghatározott kifogás jogorvoslatnak minősül, és ennek megfelelően jár el ezekben az ügyekben az Alkotmánybíróság. Az állandó gyakorlat szerint azonban az Alkotmánybíróság jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el a feladatát azokban az ügyekben is, amelyekben hatáskörét nem közvetlenül az Abtv., hanem más törvény határozza meg [1220/H/1992. AB határozat, ABH 1992, 630, 631.; 25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben - az eljárás jogorvoslati természetének megfelelően - azt vizsgálta, hogy az OVB az Nsztv. 18. §-ának *a)* pontja alapján köteles volt-e az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadására. Az Alkotmány 28/B. §-ának (1) bekezdése szerint népszavazás tárgya olyan kérdés lehet, amely az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. Az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdése felsorolja azon, az Országgyűlés hatáskörébe tartozó

döntéseket, melyekben nem lehet országos népszavazást tartani. Ilyen tiltott tárgykör a hatályos nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség, illetve az e kötelezettségeket tartalmazó törvények tartalma.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a hitelesítésre benyújtott aláírásgyűjtő íven szereplő kérdés az OVB által hivatkozott nemzetközi Megállapodást nem érinti. A Megállapodásból fakadó kötelezettségekkel nem áll összefüggésben az, hogy a Tv. hatályban van-e; vagy azt - akár népszavazás eredményeként - hatályon kívül helyezik-e. A Tv. nem nemzetközi kötelezettséget, vagy nemzetközi szerződésekből eredő kötelezettséget tartalmaz, és hatályon kívül helyezése sem érinti a katonai temetkezési helyek, beleértve az emlékművek és más kegyeleti létesítmények Megállapodás szerinti védelmét és korlátlan időre szóló megőrzésük jogát. Ennek következtében a feltenni kívánt kérdés az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdése *b)* pontja értelmében nem minősül tiltott tárgykörbe tartozó kérdésnek.

A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a Ve. 130. §-ának (3) bekezdése szerint az OVB határozatát megsemmisítette, és az OVB-t új eljárásra utasította.

Az OVB határozata a Magyar Közlönyben megjelent, erre tekintettel az Alkotmánybíróság elrendelte az OVB határozata ellen benyújtott kifogás tárgyában hozott határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró